

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliae Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.9. Lumine Prophetiæ Vates Ezechiel muneris expendit dignitatem huius
SS. Sacramenti in flumine illo quod vidit egrediens de porta templi, cuius
aquas tandem permeare non poterat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

mento, de quo quisque dicere potest illum recipiens: *In me manet et ego in illo*, sicut de beatis: *Erit Deus omnia in omnibus*: nam in omnibus Deus se totum tradit & in singulis ita ut omnes simul non euid amplius quam unus, habeant, quod declaravit Pontifex Hilarius citatus in cap. *Vbi pars*, comparans Manna SS. Sacramento, verbis quae praeterire nefas duximus: *Eadem est ratio in corpore Domini quae in Manna, quod eius figura praecessit, de quo dicitur qui plus colligerat non habuit amplius neque qui minus parauerat habuit minus*: quia singulis totum dabatur in eo quod colligebat, parum vel minus conformiter suae capacitati. In SS. Sacramento totus nobis tribuitur, non vnus altero quid magis colligit, sicut in gloria vnus altero non magis videt Deum, quam vnus maiori claritate illum inueatur, iuxta gradus luminis gloriae, illi concessos, quo videat illum conformiter gradibus meritorum suorum. Hic fieri potest, ut quis illum vberiori fructu quam alter accipiat, secundum gradus affectuum quibus accedit, verumtamen manus aliquid Dei quam alter non recipiet. Si tanta igitur sit convenientia inter munus quo nobis hic suam Deus tribuit naturam, & illud quod beatis confert de seipso, cum summum sit quod Deus praestet hoc quod in gloria laetur, dicam congruenter, summum esse quod nobis concedit in SS. Sacramento, nec iam habeat quod nobis vltra largiatur. *Possit hac vltra sibi quid faciant*

§. 9. Lumine Prophetiae Vates Ezechiel muneris expendit dignitatem huius SS. Sacramenti in flumine illo quod vidit egrediens de porta templi, cuius aquas tandem permeare non poterat.

32 **I.** **F** Vnus huic agendi modum exponamus quem Deus seruauit dum se nobis communicat in creatione per mysterium Incarnationis & SS. Sacramenti mystica illa visio. Vates Ezechielis vidit hic fluum rapidissimum de porta templi orientali profluentem, in quo, meo iudicio mysterium hodiernum agnouit, in quo aquae Diuinae communicationis ad summum intumuerunt ut iam impossibile sit illas peruadere: quia Deus se singulis in tanto communicat gradu, ut non videatur maioris modus

esse communicationis, quam ille sui ipsius in SS. Sacramento. Deinde ait: aquae egredientes de latere dextro templi: *Aqua autem descendit: bati in latere templi dextrum ad meridiem altaris*. Templum hoc communis doctorum sententia, Christum significat Redemptorem: hoc enim se nomine insigniuit: *Soluite templum hoc*. Delatere eius dextro scaturit fluxus aquarum rehemencior, quo notatur communicatio gratiae hominibus praestanda, secundum quod bona manus dexterae Dei bona sunt gratiae ut interpretatur D. Greg. ut autem hoc pateret prodigium, vir apparuit illi cui funiculus mensorum erat in manibus, quo aquas metiretur. Scaturientes de flumine ille aquas has pedes ingreditur: quia cognoscebat secundum virtutem sibi concessam, gratiae magnitudinem, quam Deus hominibus tribuebat, suam illis Diuinam communicans essentiam: quia secundum Diuinitatem & substantiam ac personam, verbi in Christo, per ipsum fuerunt creata omnia, & ipsis Deus esse quod habent communicauit: quia velut amiserunt eorum omnium suo Diuino operatus est intellectus. *Qui fecit calos in intellectu*. Artifex autem intellectualis operatur secundum verbum quod formauit in intellectu suo: eius operis quod producit: atque idcirco dicitur quod per Christum Verbum aeterni Patris creaturis esse suum tribuerit, & potissimum homini: hoc sensu dicit D. Ioan. *Omnia per ipsum facta sunt*: & ita significauit Propheta communicationem, qua Deus homini in opere creationis esse suum tribuit, quod dici potest opus gratiae. Eo quod Deus gratuito hominem creauerit: hoc enim merito eius adscribitur beneplacito, quia dicitur quod Propheta vidit fluum aquarum profluentem à latere templi dextro: per aquas enim proprie designatur gratia, qua de causa videtur se Deus totum effudisse & communicasse hominibus: terminus hic est quo Propheta Rex vitur quo liberale declarat munus quod nobis de seipso contulit: *Sicut aqua effusus sum*.

Ad primum in aquas ingressum, tantum ad talos usque peruenit: quamvis enim creaturas peruenit opus fuerit excellens, tamen secundum opera regnum quae fecit in ordine gratiae, ut se Deus nobis daret, omnium fuit minimum. Progrederetur vberius Ezechiel & aquas secundo profundius penetret usque ad gremia: *Et transiit me per aquas usque ad gremia*, quia secundum attendit communicationem Diuinae essentiae in mysterio Incarnationis factam humanitati Christi, cuius

ins cognitionem iam transitu maiori profunditate iuxta beneficij immanentiam quod nobis Deus contulit factus homo, & aqua tantum increuit vsque ad genus quia petentis superioribus beneficijs in illa nobis concessis, adhuc supererat transfundenda aqua non modica, quia adhuc plura eramus recepturi, cum multo plura Deus pro nobis fecerat quam humana accipere naturam. Tertio per aquas profundius Vates ingreditur & conspicit quod Deus nos esset vite quam per peccatum amiseramus, restitutus, vite lux hinc impendit: ut autem nos illam obtinemus Deus moriturus erat & passurus, & cum in propria hoc non posset natura: est enim Diuinitas impassibilis & immortalis, in humana hoc fieret quam personæ Verbi videret: considerat Iunior Prophecia Vates Christum hominum gratia tantis sustentem labores, tantas ignominias, tantaque tormenta: hic magnitudinem inuenit huius communicationis tanto Christi dispensio amoris affectibus inflammata. Cernit harum aquarum mundaniam, & quod per illas effunditur, essentiam esse Saluatoris in salutem hominum: iam ad statum ascendit altiore, & ecce aquæ intumescunt vsque ad cænes: Et traduxit me per aquam vsque ad cænes: quia verissime ascendit amor ad summum, ex quo se communicat, considerato quod amor noster erga Deum vltimus non ascendat quam ei diuinitas nostra: bonaque largiendo, & ad summum accedit quod potest amor, nam eo Deus mouetur ut moriatur pro hominibus: Maiorem hac dilectionem nemo habet et animam suam ponat quam pro amicis suis.

Porto considerando vltimam communicationem qua se ipsum tradidit in SS. Sacramento: quæ velut opus quod reliqua comprehendit maxime mysteriorum, compendium quoddam fuit eorum omnium: hic in tantum exercebantur que ut eas petantur sit impossibile: Inimicis aqua torrens, que transfundari non poterant. Quia iam vltimus transire non potest Diuinitas essentia communicationis, nec imaginari quinquam potest donum eminentius, quod Deus habeat nobis datum, quam sit dare seipsum nobis singulis totum secundum esse suum Diuinitatem, eo modo ut se vnicuique communit, dum illi Deus vnitur & in ipso totus Deus communicatur: In me manet & ego in illo. Altius ascendere non potest aqua huius effusio, imo totus Dei per gratiam in hominibus, secundum

id quod singulis se tradit in hoc sacramento, cuius institutionem describens D. Ioan. testatur ad vltimum vsque terminum peruenisse communicationem quam Deus per illud hominibus contulit: ratum in finem dixit eos. Non poterat nos amare feruentius, quia nullum habet donum eminentius quam illud quod nobis contulit in SS. Sacramento: Et sicut in beatitudine se beatis tribuit velut in termino & fine eius quod potest illis concedere, ita similiter in SS. Sacramento se nobis largitur velut in termino & fine totius sue liberalitatis: quandoquidem iam nequeat nobis dare quid amplius quam quod nobis hic tribuit, mirum Diuinitatem suam essentiam: ita namque prædicta verba interpretor: In finem dixit Ioan. 13. 1. lexit eos.

Offendit hic amor quantum possit: quando quidem in hoc munere sapientiam impenderit & potentiam, & qui in aliquo quicquid habet expendit, progredi non potest vltius, ad extremum & vltimum peruenit potentia, & hoc fuit dum mansit in nobis & nos in illo: In me manet & ego in illo: artium sane est quodque difficulter componi potest quod vadit ad Patrem & maneat inter homines vnicuique vnus: sed in operibus maxime operosis, dum potestas & sapientia coniunguntur, euentus prodit optatissimus, & dum hæc duo iunguntur brachia, summum hoc est & omne quod coniungi potest ad vltimum eius effectum & ad quod eminentia operis potest accedere. D. Ioan. hoc expendens mysterium duo proponit ut indubitata & certa, ex quibus patet quod concurrentibus in ipso his duobus, summum esset quod agere erat illi possibile. Primum est potentia que in Christo erat qua ad Patrem proficisceretur, inueniens tamen in nobis singulis: vnde nobis declarauit quod in Christo summa esset potentia ad huius operis executionem: quandoquidem omnia ei Pater dedisset in manus ut inde potestatem sciremus qua in illa dominatur: quandoquidem nihil subiectum sit manuum dispositioni, de quo non possit facere quilibet: vnde sic ait: Omnia dedit ei Pater in manus: sciamus igitur quod Christus Diuinitatem, hanc perfectiorem institutionem, potestatem ad omnia habeat, quandoquidem Pater omnia eius tradiderit manibus. Misit sum verbum D. Matthæi, quo probat euidenter huius in Christo potestatis eminentiam. Misit ille discipulos suos ad illum qui Coenaculum sibi parauerat supra modum: decenter ut hæc pompa festiuius Pascha cele-

VII.
Potentia
expenditur.

cele-

Matt. 26.
18.

celebraret, illique per discipulos præcepit ut illo egredieretur quia Dominus hoc indigebat in eo Pascha cum discipulis celebraturus: *Apud se facio Pascha cum discipulis meis*: nec refragatur ut ille Dominus licet legitimus huius cœnæ & qui omnem diligentiam in illo adornando potuerat ad Paschatis celebrationem, in quo suam confirmat potestatem, ne illi in hoc contradicatur: hoc enim est quod etiam Apostolus significat huius dum meminit institutionis, eum Dominum appellans: *Et Dominus quidem Iesus, in qua nocte tradebatur.*

1. Cor. 11.

VIII.
Inde vocatur Dominus.

Cur Apostole nuncupas illum Dominum? Et statim ne quis intelligeret hoc ei verbum fortuito elapsum, sed ex industria appositum, iterum appellat illum Dominum, quando tempore referens & occasione illud instituendi ait: *Ego enim accepi à Domino quod et tradidi vobis.* Dominus est quia potestate viget ut rebus utatur pro beneplacito, illasque possit mutare & alterare, sicut de facto transubstantiauit panis substantiam in corpus suum. Si igitur mansurus sit nobiscum in SS. Sacramento, & hoc futurum sit mutando substantiam vniuersæ creaturæ in substantiam pretiosissimi sui corporis, habeatque potentiam hanc faciendi mutationem, non dubito quin & habeat ut nobiscum maneat licet ad Patrem proficiatur.

IX.
Scientia probatur.

Secundum statuit D. Ioann. ut vero verius scientiam Christi: *Sciens, quia venit hora eius.* Sciuit & quidem apprime Christum horam suam. Vult nobiscum manere: tamen quamuis velit & possit, nisi sciat quando & quomodo futurum sit, male poterit hoc statuere, cum ascensus esset ad Patrem: sciamus igitur quod non iudicio manebit ipse namque omnia scit, & hoc prædictus sapienter à optime disponit ea que factum hoc mirabile concertant. Ut omnia rite hæc confirmet, nobis eius proponit scientiam. Vbi igitur emittit Dei voluntas, cum velit, & eius potentia, cum illam manifestat, & eius suprema sapientia, cum illam nobis asserit, ubi hæc tria concurrunt que summa sunt in Deo, amor, potestas, & scientia, audacter dico summum esse id ad quod accedere potest summa Dei communicatio facta hominibus: *In finem dilexit eos.*

X.
Exponitur hoc: In finem.

Hoc eodem termino & phrasi vitur David ineffabiles explicans delicias, quibus in gloria Deus electos suos demulcet, per claram visionem illis gaudium Diuinæ suæ communicationis essentis ubi Deus se tradens secundum id omne

quod in se est, non habet ultra quod det: nec possunt deliciae voluptates eius amplius ascendere, quam ad id quod in statu gloriæ consequuntur: nam dicit eodem modo quo S. Ioann. de summa illa communicatione in SS. Sacramento isdemque vitur terminus: *Deliciae in dextera tua vsque in finem.* Deliciae voluptatis que gloriæ ad dextram Dei pertinentes ad summum vsque ascendunt: quia his amplius dari non potest: & amor quo se Deus totum communicat eum digere recipiens ad virtutum ascendit, *In finem dilexit eos*: quia nihil Deo superest ultra dandum. Verbum hoc, *In finem* Prophetæ, respondet illi Evangelicæ, *In finem*: quia in utroque summum explicat summæ communicationis Dei in gloria, & summum etiam amoris quo se nobis in SS. Sacramento, & velis inundatione & pelago immenso completens cœlestium horum munerum, nulla est cognitio que modum explicet quo maiori concupiscuntur delectantur habeantque Deum ut sui quam ille quem Deus deservit in hoc, quo se nobis perfecte communicet.

f. 10. Gaudium demonstrat Deum quid habuit dum hominem fecit Deum: quandoquidem sine villo obstaculo dignatus sit se totum illi dare, profundam suam manifestans humilitatem in descendendo ut nos illum recipere mus.

Secundum munus quod Deus de se contulit dum homo fit, modumque quem tenuit, omnino certum est multum in hoc opere præstitisse: cum enim gloriosus esset in cœlis, ad nostram descendit calamitatem, superans splendidus maiestate & potestate ad nostram dignatus est venire miseriam, quæ in sua deum unitate erat inaccessibleis viliam nostram iudicium pateret accessus. Multa Deus in hoc præstitit at multo plus extra omnem comparationem facit in SS. Sacramento, dum non deignatur descendere, habitare & viuere in cordibus nostris: vnde vltimum hoc præmium longe antecedit: quia in mensa qua Christus institutionem celebrabat SS. Sacramenti, quæque erat beata chæra que meo iudicio non potuissent illum delectari.